

KOMMENTAR

Højtbegavede børn svigtes i børnehaven, fordi pædagogerne ved alt for lidt om dem

På hver eneste stue i børnehaven er der et til to børn, der er højtbegavede. Alt for mange af dem mødes af pædagoger, der ikke har lært at se børnenes krøllede hjerner og sind. Resultatet er, at børnene mistrives – både nu og i fremtiden. Opkvalificér pædagogerne, skriver Pia Ryding i dette debatindlæg

Der er i gennemsnit et til to børn på hver eneste stue i børnehaven, der er højtbegavede. Men ofte mødes de af pædagoger, der ikke har forståelse for deres særlige sind. FOTO SIGRID NYGAARD

Du kan høre larmen på stuen, lugte, at der er et barn, der burde have været på toilettet. Du ved, at tidspunktet er uheldigt, men du bliver nødt til at fortælle pædagogen noget: »Jeg tror, at min søn Oliver er højtbegavet«. Du når kun otte ord i din velgennemtænkte tale, da pædagogen ryster på hovedet.

Som forælder har du allerede begået mindst to fejl: Du har brugt ordet 'højtbegavet', og du taler om noget, som pædagogen ikke ved nok eller noget om.

Du prøver alligevel forsigtigt at remse alt det op, din fireårige søn kan derhjemme. Hans fantastiske sprog, hans tidlige forståelse for engelsk og de vilde konstruktioner. Pædagogen siger ikke noget højt, men du kan selv høre det: »pacer-mor«.

Du går undskyldende i gang med at forklare alt det, Oliver ikke kan eller ikke kan alderssvarende. Tage tøj på uden at falde i staver, tie stille, når han bliver bedt om det. Du når ikke at fortælle om alle Oliver's nedsmeltninger inden aftensmad, hans gråd om morgenen og om søndage med ondt i maven, for pædagogen er allerede klar med et svar.

Hun fortæller, at Oliver er umulig til morgensamling og alt for langsom i garderoben. Og så fantastiske er de der konstruktioner vist hellere ikke – i hvert fald er det ikke noget, han viser i børnehaven. I børnehaven er han helt og aldeles alderssvarende, forsikrer hun dig.

Ovenstående er desværre en realistisk samtale for forældre med højtbegavede børn. Børn, der alt for ofte negligeres i børnehaven, fordi pædagogerne ikke har lært at se og møde deres krøllede hjerner og sind.

Født højtbegavede

Det er ret enkelt. Højtbegavede børn er født højtbegavede. Det er ikke noget, der bliver dyrket frem af forældre, i skoleregi eller via talenthold. Det bliver vildere endnu: Høj begavelse kan spottes allerede i de første år af et barns liv. Men man skal selvfølgelig vide, hvad man kigger efter.

Rent statistisk er der i gennemsnit et til to børn på hver eneste stue i børnehaven, der er højtbegavede. I forbindelse med at jeg skulle skrive mit speciale, arbejdede jeg med dagtilbud, hvor der var viden om høj begavelse. Her var det kun 25 procent af de højtbegavede børn, der blev set. De resterende 75 procent blev aldrig bemærket.

Det viser, at sundhedsplejersker og pædagoger skal lytte til, hvad forældrene fortæller. Men de skal også selv have meget mere viden om, hvad der kendetegner høj begavelse. For ifølge amerikansk forskning ved 80 procent af forældre til højtbegavede ikke selv, at deres børn er højtbegavede – selv om de beskriver børnene med kendetegn på høj begavelse.

Behov for at blive set

Højtbegavede børn er anderledes. Det er anderledes at have intellektuel kapacitet som en niårig, når du er fire år. Det er også anderledes ikke at have en eneste ven, du kan tale med, fordi det, du siger og tænker, er for kompliceret. Det er svært at blive stoppet i din udvikling, fordi den spæde begyndelse på læring overses eller misforstås.

Højtbegavede børn kræver ikke mere, men har – som alle andre børn – behov for at blive set og mødt, som de er. Men det er svært at se noget, man ikke ved, hvad er. Og det bliver endnu sværere, når nogle af de måder, den høje begavelse kommer til udtryk på, kan ligne kendte diagnoser.

Tilbage til samtalen mellem forælderen til Oliver og pædagogen. Hvis Oliver er heldig, bliver pædagogen nysgerrig og finder en artikel eller en bog. Hvis han er endnu heldigere, bliver der købt eller lånt ekstra materialer, og der bliver skabt rum og plads til fællesskaber og udvikling.

Hvis Oliver er uheldig, skal han trækkes igennem et Pædagogisk Psykologisk Rådgivningsforløb (PPR), inden han starter i skole. Er han rigtig uheldig, er det en PPR-medarbejder, der ikke ved noget om høj begavelse, han møder.

Opkvalificér pædagoger

Det er et reelt spørgsmål, om det overhovedet er relevant at lede efter højtbegavede børn så tidligt. For hvad skal den viden om barnet bruges til?

Det enkle svar er at skabe relationer og trivsel. Det handler også om at skabe det nødvendige fundament for videre udvikling og læring, både intellektuelt og socialt. Især det sociale kan mangle, når det ekstremt læringsparate, højtbegavede barn starter i skole.

Lige nu må børn og forældre satse på held og ildsjæle. Det er på tide, at pædagogerne får mulighed for uddannelse og opkvalificering, så de kan møde de højtbegavede børn med den rette forståelse og viden.

Forestil dig, hvis Olivers mor blev mødt af en pædagog, der roligt sagde: 'Ja, det har vi også bemærket. Vi har sat Oliver sammen med Noah fra rød stue, og når de skal ud samtidig, er tøjet ikke noget problem. Måske vil det gøre morgenerne og aftnerne lettere, hvis de leger sammen i weekenden. Du må meget gerne ringe til Noahs mor'.

Pia Ryding er kandidat i uddannelsesvejledning og -planlægning med fokus på højtbegavede børn.

Link til debatindlæg: <https://www.information.dk/debat/2021/05/hoejtbegavede-boern-svigtes-boernehaven-fordi-paedagogerne-ved-lidt?fbclid=IwAR2IOITMSsMAuX-BIdLP4x8dnCKz34quYOIXzM6PmOUgmGewiiiWeah8zs>